

**ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY MAZOWIECKIEGO**
z dnia 13 grudnia 2017 r.
w sprawie nadania nazwy ulicy

Na podstawie art. 6 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (Dz. U. poz. 744 oraz z 2017 r. poz. 1389) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zmienia się dotychczasową nazwę ulicy położonej w Mieście Otwock z Leona Kruczkowskiego na prof. Stefana Kazimierza Malawskiego.

§ 2. Wykonanie zarządzenia powierza się Prezydentowi Miasta Otwocka.

§ 3. Zarządzenie podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego i wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Uzasadnienie

W dniu 2 września 2016 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 744), zwana dalej „ustawą”. Ustawa została zmieniona ustawą z dnia 22 czerwca 2017 r. o zmianie ustawy o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz. U. poz. 1389).

Zgodnie z brzmieniem art. 6 ust. 1 ustawy, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Stosownie do art. 1 ust. 2 ustawy za propagujące komunizm uważa się także nazwy odwołujące się do osób, organizacji, wydarzeń lub dat symbolizujących represyjny, autorytarny i niesuwerenny system władzy w Polsce w latach 1944 - 1989.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy w przypadku niewykonania obowiązku przez właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze, w którym nadaje nazwę zgodną z art. 1 ustawy w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin na podjęcie działań przez organ jednostki samorządu terytorialnego.

Miasto Otwock nie wykonało ustawowego obowiązku i nie dokonało zmiany nazwy ulicy Leona Kruczkowskiego. Wojewoda zwrócił się, w trybie art. 6 ust. 3 ustawy, do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o wydanie opinii potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy z art. 1 (pismo z dnia 24 listopada 2017 r. znak WNP-I.40.659.2017.KS). Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu

na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia IPN wpłynęła do organu nadzoru w dniu 6 grudnia 2017 r. (pismo z dnia 6 grudnia 2017 r. znak BUW-940-229(4)/17).

W ocenie Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu nazwa Leona Kruczkowskiego wypełnia normę art. 1 ustawy.

Leon Kruczkowski, żył w latach 1900 – 1962, chemik, pisarz i publicysta, powojenny działacz komunistyczny, członek centralnych organów PZPR, członek Rady państwa PRL i członek prezydium komunistycznego FJN. Leon Kruczkowski po studiach chemicznych pracował w Zagłębiu Dąbrowskim. Potem był nauczycielem przedmiotów ścisłych. Po sukcesie powieści „Kordian i cham” od 1930 r. poświęcił się całkowicie twórczości literackiej i publicystycznej, silnie związanej z lewicowymi prądami politycznymi. Wojnę spędził w obozach jenieckich w Arnswalde i Gross Born. W 1945 r. powrócił do kraju. Założył miesięcznik literacki „Twórczość”. Aktywnie zaangażował się w działalność w szeregach komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej (PPR) oraz Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (PZPR). W latach 1954 - 1959 był zastępcą członka Komitetu Centralnego PZPR; w latach 1959 - 1962 – członkiem KC PZPR. Od czerwca 1945 r. był wiceministrem kultury i sztuki w zdominowanym przez komunistów tzw. Tymczasowym Rządzie Jedności Narodowej oraz – później – w komunistycznym rządzie Józefa Cyrankiewicza (do 1948 r.). Był z ramienia PPR mianowany na członka Krajowej Rady Narodowej. Potem z ramienia PPR i PZPR zasiadał w „Sejmie PRL” w kolejnych kadencjach – do 1962 r. W okresie dojrzałego stalinizmu objął funkcję prezesa Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich (1949 - 1956). Gwarantował spójność działań ZLP z propagandową działalnością władz komunistycznych. Jednocześnie od 1951 r. do 1956 r. był przewodniczącym Komitetu Współpracy Kulturalnej z Zagranicą. Dodatkowo w latach 1952 - 1956 był członkiem prezydium Ogólnopolskiego Komitetu, stworzonego przez komunistów Frontu Narodowego i – w latach 1958 -1962 – członkiem prezydium Ogólnopolskiego Komitetu stworzonego na to miejsce Frontu Jedności Narodu. Był także członkiem stworzonej przez komunistów i finansowanej przez ZSRR Światowej Rady Pokoju (od 1950 r.), propagandowo wspierającej na arenie międzynarodowej politykę imperialną Związku Sowieckiego, oraz członkiem prezydium Polskiego Komitetu Obrońców Pokoju. W lutym 1957 r. został członkiem Rady Państwa PRL.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Na mocy art. 6 ust. 2 i 3 ustawy organ nadzoru jest zatem zobligowany do wydania zarządzenia zastępczego dokonującego zmiany nazwy ulicy z Leona Kruczkowskiego na prof. Stefana Kazimierza Malawskiego. Pismem z dnia 2 listopada 2017 r. znak:

WGG.6625.5.2017.JC Prezydent Miasta Otwocka zaproponował zmianę nazwy ulicy na prof. Stefana Kazimierza Malawskiego.

Stefan Kazimierz Malawski urodził się dnia 26 grudnia 1920 r. w Rakowie na Ziemi Wileńskiej. Studia rozpoczął na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu im. Króla Stefana Batorego w Wilnie w 1938 r., a następnie przeniósł się do Lwowa. Po wkroczeniu Niemców do Lwowa, przerwał studia i wrócił do rodzinnego Rakowa. Tam wstąpił do tworzącej się organizacji ZWZ – AK. Wkrótce został szefem sanitarnym ośrodka AK Raków. Był wówczas lekarzem 13 Brygady AK Ziemi Wileńskiej od jej powstania do czasu zakończenia działań „Ostra Brama”. Szczęśliwie unikał aresztowań wyjeżdżając do Lublina, gdzie był Komendantem Placówki Wywiadu AK. Studia medyczne ukończył w 1946 r. na Uniwersytecie im. Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie. We wczesnych latach powojennych, w lipcu 1947 r. rozpoczął specjalizację z ortopedii w Centralnym Instytucie Chirurgii Urazowej pod kierunkiem prof. Adama Grucy. Od stycznia 1957 r. rozpoczął pracę w Instytucie Gruźlicy. W lipcu 1968 r. Profesor wygrał konkurs na Stanowisko Dyrektora Sanatorium Gruźlicy Kostno-Stawowej w Otwocku. Zrezygnował wówczas z pracy w Akademii Medycznej. Od tego czasu całe życie zawodowe związał z Otwockiem. Pełnił tam kolejne zaszczytne stanowiska: kierownika oddziału od 1973 r., wicedyrektora oraz dyrektora, kierownika Kliniki Ortopedycznej Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego od 1981 r. Budowa obiektu ruszyła dzięki Profesorowi w 1959 r. Roboty budowlane sanatorium zakończyły się w 1971 r. (po 12 latach). Profesor Stefan Malawski został mianowany wicedyrektorem ds. gruźlicy kostno-stawowej Wojewódzkiego Zespołu Traumatologii, Ortopedii i Rehabilitacji w Otwocku (ówczesna nazwa szpitala). Profesor Stefan Malawski piastował stanowisko Kierownika Kliniki Ortopedii do 30 września 1991 r.

Na podstawie art. 5 ustawy pisma oraz postępowania sądowe i administracyjne w sprawach dotyczących ujawnienia w księgach wieczystych oraz uwzględnienia w rejestrach, ewidencjach i dokumentach urzędowych zmiany nazwy dokonanej na podstawie ustawy są wolne od opłat, zaś zmiana nazwy dokonana na podstawie ustawy nie ma wpływu na ważność dokumentów zawierających nazwę dotychczasową.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego. Termin wejścia w życie zarządzenia, ze względu na ważny interes państwa i przytoczoną wyżej argumentację, dotyczącą podstawowych założeń ustawy, oraz z uwagi na bezczynność Miasta Otwocka w zakresie zmiany nazwy, czyni zadość zasadom demokratycznego państwa prawnego, o których mowa w art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523).

Jednocześnie, na podstawie art. 6 ust. 4 i art. 3 ust. 4 ustawy w związku z art. 98 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875) pouczam, że na zarządzenie zastępcze Miastu Otwock przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone zarządzenie wydał.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Zdzisław Szipiera

